

DTT FORUM BILTEN

BOSNA I HERCEGOVINA

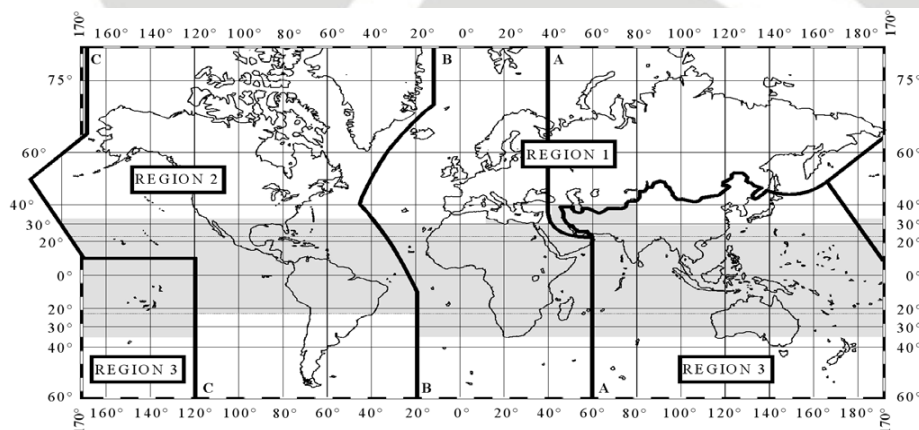
Broj 3, decembar 2007

Dobro došli,

Decembarški broj DTT Forum biltena donosi brojne aktivnosti i događaje koji su obilježili rad Foruma u proteklom mjesecu, najnovije vijesti iz Evrope i svijeta i druge interesantne sadržaje. Pored redovnih aktivnosti, vrijedi istaći pojedinačne sastanke radnih grupa i 2. plenarni sastanak DTT Foruma koji je okupio veliki broj zainteresovanih strana u sektoru komunikacija. Jedan od događaja je svjetska radiokomunikacijska konferencija WRC-07 uz sudjelovanje najviših državnih funkcionera zemalja članica ITU i delegata (preko 3000) i koja je imala za cilj razmatranje aktuelne upotrebe radio frekvencija i odgovaranje globalnim zahtjevima za spektrom izraženih tokom brzog tehnološkog razvoja i rasta sektora ICT. Više informacija o WRC-07 će biti u narednim brojevima.

Ukratko da podsjetimo:

«Uvođenje digitalne TV u BiH i period prelaska sa analognog na digitalno emitovanje mora biti usklađeno sa evropskim vremenskim okvirima. Preporuka Evropske komisije je da sve zemlje Evropske zajednice do 2012. godine analognu televiziju u potpunosti zamjene digitalnom. Veliki broj evropskih zemalja jasno se odredio o krajnjim rokovima za prestanak analognog emitovanja. U Bosni i Hercegovini ne postoji politika ili plan za prelazak na digitalno emitovanje, te je potrebno hitno pokrenuti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva iz oblasti elektronskih komunikacija sa važećom u Evropskoj uniji. S obzirom na ekonomsku situaciju u BiH, dinamiku zamjene analogne tehnologije u digitalnu utvrditi zaključno sa 2014. godinom». (Politika Sektora emitovanja, Sl.gl. BiH 18\07)

Sekretarijat DTT Foruma Vam stoji na raspolaganju za sva pitanja, te nam se možete obratiti na email: dtforum@rak.ba. Sve Vaše sugestije i komentari su dobrodošli.

mr. Emir Vajzović
Sekretar DTT Foruma BiH

Svjetska raspodjela frekvencija

RAZLIKA IZMEĐU ANALOGNE I DIGITALNE TELEVIZIJE

Svjetska raspodjela frekvencija Opis	Analogne karakteristike	Digitalne karakteristike
Signal	Kontinuirani val	U formi diskretnih bita informacija
Upotreba RF resursa (jedan TV kanal) s identičnom kvalitetom slike (SDTV)	Prijenos 1 programa	Prijenos 4-6 programa
Mrežni kapacitet	Niski; jedna konverzija po televizijskom kanalu	Visoki; multipleksi omogućavaju mnogostruku konverziju
Potrebna snaga (Power requirement)	Visoka, zato što signal obuhvata veliki raspon frekvencija i amplituda	Niska, zato što se samo dva diskretna signala (1 i 0) prenose
Greške	Visoki procenat - 1 od 100,000 bits	Niski procenat - 1 od 10 miliona bits
Format ekrana	4x3	16:9 (widescreen)
Dodatne usluge	Teletekst	EPG (elektronski programski vodiči) - Interaktivna multimedija titlovi za osobe sa posebnim potrebama. Izbor prevoda
Otpornost na smetnje	Neotporna na refleksije signala (duhovi u slici). Stupnjevita degradacija kvalitete ovisna o razini ometajućeg signala	Nema problema s refleksijama Nema degradacije kvalitete sve dok je korisni (željeni) signal dovoljno snažan
Prenos zvuka	Mono, stereo	Mono, stereo, surround

Aktivnosti u novembru

U prvoj polovini mjeseca novembra održani su prvi pojedinačni sastanci koordinatora i članova radnih grupa. Intenzivan rad i međusobna suradnja članova radnih grupa, u dogovoru sa sekretarijatom donijela je i prve konkretne rezultate koji su prezentirani na II plenarnom sastanku održanom 28.11.2007. god.

Prvi sastanak radne grupe za društveno-ekonomske aspekte (RG5) održan je 8. novembra.

- Koordinator RG5, **Melika Husić** predložila je plan aktivnosti radne grupe
- Određeni su osnovni zadaci iz okvirne strategije koji se odnose na zadatke RG5
- Predloženo je da radna grupa definiše set pitanja koji će RAK u formi upitnika poslati svim korisnicima dozvola RAK-a.
- Odlučeno je da se metodologije i dinamika rada RG5 dostavi sekretarijatu do 25.11.

Sastanak radne grupe za promociju(RG4) održan je 9. novembra

- Koordinator RG4, Dražen Gagulić predložio je plan aktivnosti radne grupe
- Predloženo je da radna grupa do 25.11. dostavi sekretarijatu pitanja (SWOT)
- Odlučeno je da se metodologije i dinamika rada RG4 dostavi sekretarijatu do 25.11.

Sastanak radne grupe za sadržaj (RG2) održan je 12. novembra

- Koordinator RG2, Zoran Popović predložio je plan rada radne grupe
- Predloženo je da se definiše set pitanja u formi upitnika s napomenom da se formulišu pitanja i oglašivačima
- Da se dostavi metodologija i dinamika rada sekretarijatu do 25.11.

Sastanak radne grupe za tehniku (RG3) održan je 14. novembra

- Koordinator radne grupe(RG3) prof. dr. Mirko Škrbić predložio je plan radne grupe
- Predložene su tri premise u daljem radu i procesu digitalizacije
- Predloženo da se definiše set pitanja upućen ispred RAK-a korisnicima dozvola
- Da se dostavi metodologija i dinamika rada sekretarijatu do 25.11.

Druži plenarni sastanak održan je 28. novembra

Sastanku je prisustvovalo preko 40 predstavnika zainteresovanih strana iz sektora komunikacija i stručnjaka iz Regulatorne agencije za komunikacije.

Na sastanku su koordinatori radnih grupa predstavili zaključke rada radnih grupa i prijedloge nastavka rada metodologije i dinamike.

Druži plenarni sastanak

Na 2. plenarnom sastanku DTT Foruma prezentirali su:

- prof. dr. Mirko Škrbić, koordinator RG Tehnika
„Prezentacija DVB“
- Radomir Bašić, član RG Tehnika
„Mape puta za isključenje analogne TV“
- Ivan Šoljić, član RG Tehnika
„Radio relejna infrastruktura državnih organa BiH“
- Džemo Borovina, član RG Tehnika
„Pregled optičke infrastrukture EE kompanija u BiH“

DTT Vijesti

Konferencija u Ženevi (WRC-07)

U Ženevi je od 22. oktobra do 16. novembra 2007. održana Svetska konferencija o radio-komunikacijama (WRC-07) na kojoj su učestvovali i predstavnici Regulatorne agencije za komunikacije.

Svjetska radiokomunikacijska konferencija WRC-07 uz sudjelovanje najviših državnih funkcionera zemalja članica ITU i delegata (preko 3000) imala je za cilj razmatranje aktuelne upotrebe radio frekvencija i odgovaranje globalnim zahtjevima za spektrom izraženih tokom brzog tehnološkog razvoja i rasta sektora ICT.

Potpisivanjem međunarodnog sporazuma i finalnih akata Svjetske radiokomunikacijske konferencije WRC-2007. o radio komunikacijama, ministar dr. Božo Ljubić osigurao je sva interesna prava i ravnopravnost Bosne i Hercegovine, u odnosu na 191 zemlju članicu ove svjetske organizacije (155 potpisnica finalnih akata), u pogledu raspodjele i upotrebe radio frekvencijskog spektra. Ovim je BiH dobila garantovano pravo upotrebe radijskog spektra u skladu sa vlastitim potrebama i interesima, ne ugrožavajući frekvencijske resurse drugih zemalja.

Izvor: Ministarstvo komunikacija i prometa

<http://www.mkt.gov.ba/bos/arhiva/saopstenje.php?id=155>

Prezentiran SDH sistem

U Sarajevu je danas, uz prisustvo domaćih dužnosnika i predstavnika Evropske komisije (EC) u BiH, održana prezentacija uspostave telekomunikacijskog sistema - SDH za potrebe organa i institucija za provedbu zakona i pravosudnih institucija u BiH. Veliki kapacitet uspostavljene nezavisne mreže će omogućiti brzu i sigurnu komunikaciju korisnika koji će moći razmjenjivati podatke, informacije, slike, videa, glasovne podatke i dosjee.

Izvor: Onasa http://www.rtvfbih.ba/loc/template.wbsp?wbf_id=37&ID=14296

Ofcom

Ofcom je objavio prijedloge za nadogradnju DTT koja će ponuditi veći broj kanala i novih servisa kojima će se koristiti građani i potrošači. Predložena nadogradnja će obezbijediti kapacitet potreban za servise televizora visoke definicije.

Izvor: http://www.ofcom.org.uk/media/news/2007/11/nr_20071121

Evropska komisija odlučila protiv subvencija za DVB-T u Njemačkoj

24. oktobra 2007 Evropska komisija je objavila odluku da neće odobriti planirane subvencije za DVB-T u North-Rhine Westphalia, u skladu sa pravilima o državnoj pomoći.

Predložena pomoć se odnosila na dio finansiranja naknade koju emiteri plaćaju za emitovanje kanala na DVB-T .

Evropska komisija je odlučila da predložena pomoć nije u skladu sa dogovorom EC koji se odnosi na pravila državne pomoći.

Izvor: <http://www.europa.eu/rapid/>

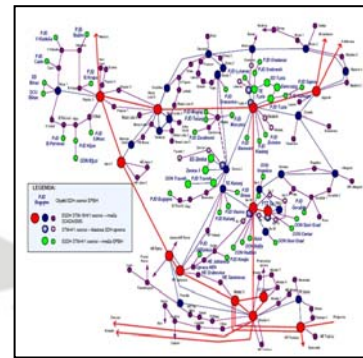
Rječnik digitalnih pojmova

SDH - (Synchronous Digital Hierarchy) Sinhrona digitalna hijerarhija)

Internacionalni standard za sinhronizovani prenos podataka preko optičkih kablova. Ekvivalentan SDH u Sjevernoj Americi je SONET.

Transportni moduli (STM-N) imaju brzinu prenosa $N \times 155,52$ Mb/s gdje N može biti 1,4, 16 ili 64.

FIBER OPTICS - Tanko stakleno optičko vlakno smješteno u omotač, koji prenosi optičke signale sa veoma malim gubicima.

MPEG (Moving Pictures Experts Group) - MPEG je grupa stručnjaka (ISO/CCITT) uključena u definiranje standarda za kompresiju podataka pokretnih slika. Prvi sastanak grupe održan je u maju 1988. u Ottawa-i, Canada. Danas grupa ima oko 350 članova.

Glavni interes televizijske industrije je u standardima MPEG-1 i MPEG-2, dok se MPEG-4 koristi za razne namjene. Integracijom HDTV-a unutar MPEG-2 standarda, MPEG-3 je postao suvišan.

Značajni datumi u novembru

☉ **Sarajevo, 15.11.2007.** - Završna konferencija Twinning Light RAK-AGCOM: "KONVERGENCIJA MEDIJA: NOVI IZAZOVI ZA REGULATORE U EVROPI I BIH", kojom prilikom je potpisan Sporazum o budućoj saradnji između RAK-a i AGCOM-a. Na konferenciji su izlagali:

- Nj.E. Dimitris Kourkoulas, šef delegacije Komisije EU u BiH
- Nj. E. Alessandro Fallavollita, ambasador Republike Italije u BiH
- Maria Luisa Fernandez Esteban, Evropska komisija EU, DG Informatičko društvo
- Roberto Napoli, član Vijeća AGCOM-a
- Kemal Huseinović, generalni direktor RAK-a
- Timothy Suter, partner i član Odbora za programski sadržaj, OFCOM
- Vincenzo Lobianco, direktor Sektora za elektronske komunikacijske mreže i usluge, AGCOM
- Dunja Mijatovic, direktorica Sektora za emitovanje, RAK

☉ **Sarajevo, 28.11.2007.** - održan II plenarni sastanak DTT Foruma

☉ **Ženeva - 22. oktobra do 16. novembra 2007.** - održana Svjetska konferencija o radio-komunikacijama (WRC-07)

☉ **Pojedinačni sastanci radnih grupa**

SVIM SARADNICIMA I PRIJATELJIMA DTT FORUMA ŽELIMO SRETNE I UGODNE NASTUPAJUĆE PRAZNIKE!

Sekretarijat DTT Foruma BiH

Sekretarijat DTT Foruma izdaje Bilten jednom mjesečno za potrebe informisanja zainteresovanih strana. Svi podaci objavljeni u Biltenu su isključivo informativnog karaktera, te DTT Forum ne snosi nikakvu odgovornost za eventualne posljedice nastale njihovom upotrebom.
Emir Vajzović, sekretar DTT Foruma BiH - Indira Vasković asistent Sekretarijata DTT Foruma BiH